

Влада на Република Македонија
Национален комитет за спречување на насилен
екстремизам и борба против тероризам

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ЗА БОРБА ПРОТИВ ТЕРОРИЗАМ
(2018-2022)

Скопје
Февруари 2018 година

Содржина

Предговор.....	2
ИЗЈАВА ОД ПРЕМИЕРОТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	3
ЗАЕДНИЧКА ИЗЈАВА ОД НАЦИОНАЛНИОТ КООРДИНАТОР И ЗАМЕНИК НАЦИОНАЛНИОТ КООРДИНАТОР НА НКСНЕБПТ, ЗА БОРБА ПРОТИВ ТЕРОРИЗМОТ	4
РЕЗИМЕ	5
ГЕНЕРАЛНИ СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА НАСИЛНИОТ ЕКСТРЕМИЗАМ И БОРБА ПРОТИВ ТЕРОРИЗАМ.....	7
ВОВЕД	9
СПРОТИСТАВУВАЊЕ НА НАСИЛНИОТ ЕКСТРЕМИЗАМ И ТЕРОРИЗАМ: РАЗБИРАЊЕ И УВАЖУВАЊЕ НА РАЗЛИКИТЕ, СЛИЧНОСТИТЕ И ПОВРЗАНОСТА	9
МЕТОДОЛОГИЈА ЗА НАЦИОНАЛНИТЕ СТРАТЕГИИ ЗА СНЕ И БПТ	13
ТЕРМИНОЛОГИЈА (ПОИМНИК НА ОПИСНИТЕ ТЕРМИНИ).....	15
ВИЗИЈА и МИСИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА НАСИЛЕН ЕКСТРЕМИЗАМ И БОРБА ПРОТИВ ТЕРОРИЗАМ.....	16
СТРАТЕШКА АНАЛИЗА НА ОПКРУЖУВАЊЕТО.....	17
ВОВЕД: БОРБА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПРОТИВ ТЕРОРИЗМОТ	19
РАЗБИРАЊЕ НА ЗАКАНАТА И НЕЈЗИНОТО ОПКРУЖУВАЊЕ.....	25
СПЕЦИФИЧНИ ОПАСНОСТИ ОД ЗАКАНАТА ОД СТРАНСКИТЕ ТЕРОРИСТИЧКИ БОРЦИ	27
ГЕНЕРАЛНИ СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ	29
ЧИНИТЕЛИ	29
КООРДИНАЦИЈА И ОПЕРАЦИИ	29
ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ.....	30
ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА: АКЦИСКО ПЛАНИРАЊЕ ЗА СНЕ и БПТ	30
СТРАТЕШКИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ	31
КОНКРЕТНИ АКТИВНОСТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА.....	32
РАМКА И ГЕНЕРАЛЕН ПРИСТАП	33
ПРИОРИТИЗИРАЊЕ	34
МОНИТОРИНГ и ЕВАЛУАЦИЈА ЗА БПТ.....	35
РЕКАЛИБРАЦИЈА	35
ХОЛИСТИЧКА АГЕНДА ЗА ДЕЛУВАЊЕ: Акциското планирање за „сеопфатно“ спречување на насилниот екстремизам и борба против тероризмот	35

Предговор

Владата на Република Македонија, согласно со нејзините заложби за реформа на разузнавачките и безбедносните служби во безбедносниот сектор, со задоволство ја презентира својата трета Национална стратегија за борба против тероризам (БПТ). Овој документ е во согласност со Стратегиите на Обединетите Нации и Европската Унија за борба против тероризам и во соработка со регионални и меѓународни партнери кои го поддржаа Националниот комитет за спречување на насилен екстремизам и борба против тероризам (НКСНЕБПТ) во неговите активности.

Со овој документ, Република Македонија се стреми да ги координира министерствата, владините и невладините институции во нивното делување.

НКСНЕБПТ изразува благодарност до сите меѓународни, регионални и домашни партнери, и владини и невладини организации кои дадоа поддршка во изготвувањето на Националната стратегијата за БПТ.

Владата на Република Македонија изразува спремност да ја продложи соработката со сите институции и организации во борбата против тероризмот, а во согласност со Националната стратегија и Акцискиот план за спречување на насилен екстремизам (СНЕ) со цел да се спротисти на овие безбедносни феномени, зачувувајќи ја стабилноста и сувереноста на државата.

НКСНЕБПТ ги поздравува посветеноста и залагањето на членовите и соработници во создавањето на стратешките документи за СНЕ и БПТ. Привилегија е да се работи со нив на изградбата на темелите за *силни семејства, силни заедници и силна држава*.

ИЗЈАВА ОД ПРЕМИЕРОТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Република Македонија останува посветена на демократијата, владеењето на правото, почитувањето на човековите права, и еднаквоста на сите нации во меѓународната заедница.

Изложеноста на Западниот Балкан кон заканите и ризиците кои произлегуваат од насилниот екстремизам и тероризам, дополнети со феноменот на „Странските терористички борци“, прават овие транснационални и трансрегионални закани да се врвни приоритети на земјата.

Нашата мултиетничка и секуларна држава го зголемува одговорот на овие закани, со поддршка на нашите регионални и меѓународни партнери.

„Планот 3-6-9“ на Владата на Република Македонија покрај останатите заложби за реформи во општеството, се стреми и кон зголемување на институционалните капацитети за одговор на безбедносните предизвици. Националните стратешки документи, иако одделни, претставуваат заеднички и сеопфатен механизам на делување, кој е составен од социолошки и законски методи на т.н. „меки“ и „тврди“ мерки. Со овие мерки Република Македонија обезбедува бројни алатки со т.н. „СМАРТ (умна) моќ“ за спротивставување на порастот на различните видови на радикализам кои најчесто водат кон насилен екстремизам и тероризам.

Република Македонија ја нагласува потребата од рана интервенција и елиминирање на радикалните идеи преку користење на т.н. меки мерки за превенција, но и тврди мерки за гонење, заради комплексниот општествен контекст.

Република Македонија има општествена и колективна одговорност за поширок одговор во спротивставувањето на насилниот екстремизам преку вклучување на верски, локални, медиумски и образовни чинители.

Воедно потребен е современ пристап за справување со заканата од тероризам со јакнење на националната безбедност и стабилност преку зголемена регионална соработка со партнерите од Балканот и пошироко.

Со цел долгорочна безбедност, сигурност, стабилност и просперитет на граѓаните на нашата земја – одлуката за формирање на Националниот комитет за спречување на насилен екстремизам и борба против тероризам, како и изработката на новите стратешки документи (2018-2022) – се основа за заложбата на Република Македонија кон колективната сигурност и одбрана, усогласена со регионалните и меѓународните партнери што е доказ за нашата несебична посветеност за:

Силни семејства, ... Силни заедници, ... и Силна држава!

Н.Е. Зоран Заев

Премиер на Република Македонија

ЗАЕДНИЧКА ИЗЈАВА ОД НАЦИОНАЛНИОТ КООРДИНАТОР И ЗАМЕНИК НАЦИОНАЛНИОТ КООРДИНАТОР НА НКСНЕБПТ ЗА БОРБА ПРОТИВ ТЕРОРИЗМОТ

И покрај досегашните успеси во борбата против тероризмот, заканите од тероризам и натаму еволуираат и се прилагодуваат на современите услови на живеење. Република Македонија како земја во средиштето на регионот постојано е под ризик од опасностите на транснационалниот и трансрегионалниот тероризам заради што мора да остане будна и секогаш подготвена, пресретнувајќи ги новите предизвици.

Тероризмот не познава националност или религија е вистина која мораме постојано да ја имаме на ум при нашето делување за да останеме праведни преставници на граѓаните на Република Македонија. За борба против заканите од тероризам и насилните и деструктивните активности на терористите, потребни се контрамерки: подобрена безбедност на границите, благовремено споделување на информации, подобро кривично законодавство преку локалните мрежи, истовремено спречувајќи ги факторите и двигателите на насилниот екстремизам.

Република Македонија има силна и долготрајна соработка со земји од регионот и меѓународната заедница, како и стратешки партнерства со САД, НАТО, ЕУ, ОБСЕ и други меѓународни организации.

Важната геостратешка и геополитичка положба на Република Македонија во регионот и овозможуваат да придонесе во кампањите и напорите на меѓународната заедница во борбата против тероризмот преку брзо мобилизирање на постојните ресурси.

Иако е намален бројот на заминати странски терористички борци, заканата од насилен екстремизам и тероризам во Западниот Балкан останува и еволуира. Искуствата стекнати од неодамнешните контратерористички акции во партнерство со Република Албанија и Република Косово се пример за добар кооперативен пристап кој е важен за координирано спречување на насилниот екстремизам и борба против тероризмот кои агресивно се шират во регионот со свои специфични, но и заеднички карактеристики.

Новата Национална стратегија и Акциски план за борба против тероризам ја потврдува посветеноста на Република Македонија за сеопфатен и транспарентен пристап преку превенирање, заштита, гонење и одговор на заканите од тероризам и терористичките активности. Овие документи ги идентификуваат постојните недостатоци, но и начините на кои треба се зајакнат способностите и институционалните капацитети. На овој начин, на предизвикот на заканите од тероризам ќе одговориме со:

Силни семејства, ... Силни заедници, ... Силна држава!

Борче Петревски
Национален координатор за СНЕБПТ

Златко Апостолоски
Заменик-национален координатор за БПТ

РЕЗИМЕ

„Одиме напред заедно, со верба и доверба.”

– Борче Петревски,
Национален координатор за СНЕБПТ

Досегашното искуството покажува дека различните стратегии често се разидуваат во посебни сегменти, при што не успеваат јасно да ја пренесат намерата кај институциите и граѓаните, и не овозможуваат ефективна имплементација на планираните стратешки цели.

Иако борбата против тероризмот (БПТ) е поинаква од спречувањето на насилен екстремизам (СНЕ) во бројни и важни начини, двете мора да се осмислени и имплементирани на кохерентен, поврзан и стратешки начин, бидејќи заканите и опасностите од насилниот екстремизам и тероризмот се испреплетени и неразделно поврзани. Затоа структурите на Националните стратегии на Република Македонија за БПТ и СНЕ се суштинско усогласени, а соодветните акциски планови (иако се два одделни документи) се одликуваат со хармонизирани принципи и одговараат на заедничко множество на двигатели и фактори.

1. Национални заеднички насочувачки принципи за СНЕ и БПТ

- Принципот на уставност и законитост;
- Принципите на владеење на правото, почитување на човековите права и слободи; недискриминација и фокус на заштитата на лични податоци;
- Принципот на овозможување безбедна, сигурна и суверена Република Македонија;
- Принципот на сеопфатен национален пристап
 - Владата и сите нејзини институции како целина
 - Општеството како целина
 - Функционални тимови /Работни групи/Специјални тимови
 - Меѓуинституционална соработка
 - Транспарентност
- Принципот на добро владеење и негување на демократските вредности;
- Принципот на почитување на мултиетничките и мултикултурните аспекти на Република Македонија;
- Принципот на регионална и транснационална соработка.

2. Клучни насочувачки принципи за СНЕ и БПТ

- Безбедни и сигурни граѓани на Република Македонија;
- Градење на делотворни, одговорни и инклузивни институции што ќе ја поддржуваат и развиваат јавната доверба во нив;
- Обезбедување на услови за зајакнат економскиот развој;
- Обезбедување на национално единство и заедници отпорни на радикализација и насилен екстремизам.

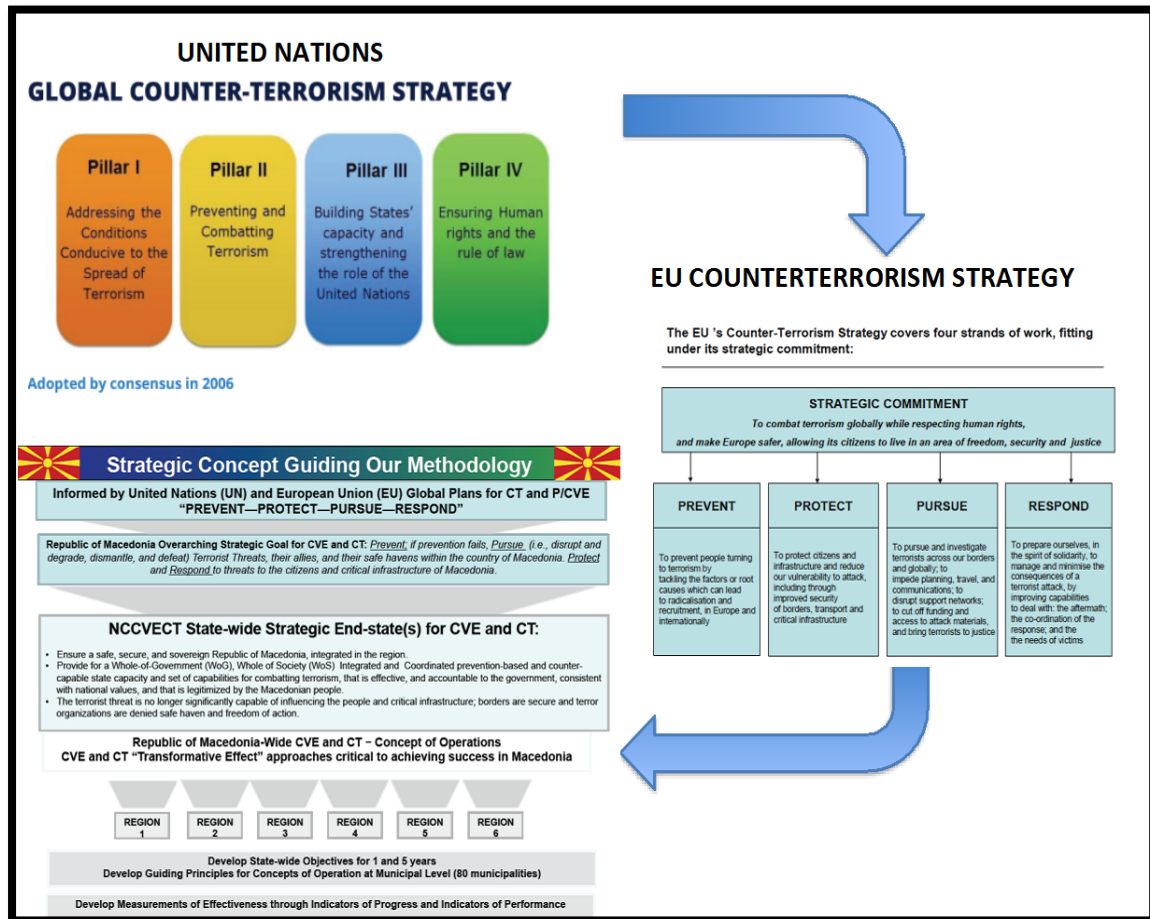
3. Заеднички двигатели и фактори на СНЕ и БПТ

- „Странски терористички борци”;
- Етно-религиозен екстремизам;
- Обесправеност и радикализација;
- „Јазол” на корупција, криминалитет и тероризам.

Овие заеднички фактори служат како контекстуални и содржински „врски“ помеѓу Националните стратегии за спречување на насилен екстремизам и борба против тероризам во

Република Македонија. Стратегиите се поврзани институционално и организационо, согласно со „четирите столба“ на Глобалните стратегии за СЧЕ и БПТ на Обединетите Нации (ОН) и СЧЕ и БПТ стратегиите на Европската Унија (ЕУ).¹

СЛИКА 1. Сеопфатна интеграција со меѓународната заедница

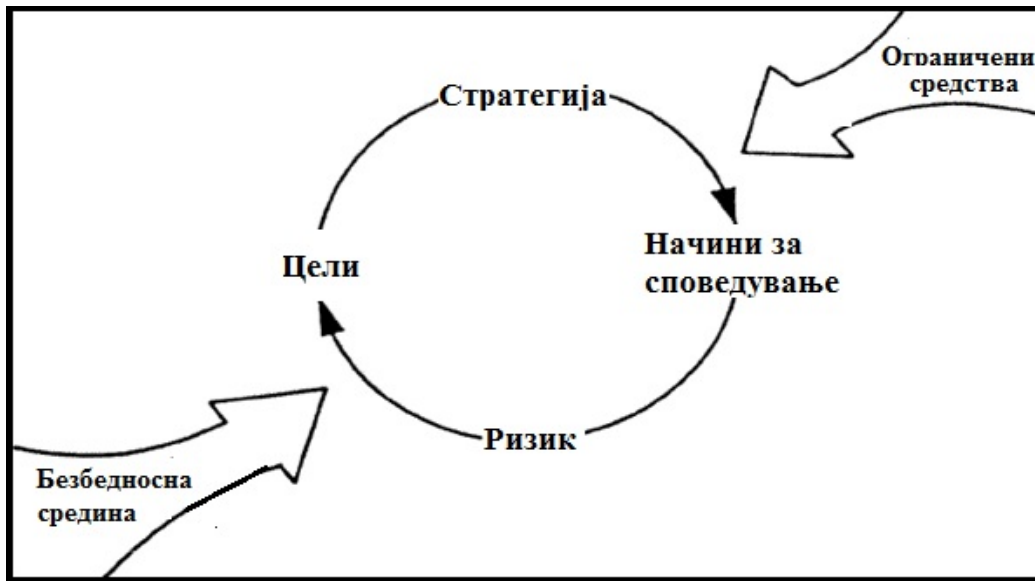

Двете Национални стратегии се колективен труд на Националниот комитет за спречување на насилан екстремизам и борба против тероризам (понатаму НКСНЕБПТ) на Република Македонија, за постигнување на заедничко разбирање за **националните цели, визијата и мисијата** на Република Македонија. Членовите на НКСНЕБПТ потребно е да ги идентификуваат способностите, капацитетите и потребите на министерствата и институциите со цел - безбедност и заштита на граѓаните и сувереноста на Република Македонија

НКСНЕБПТ се стреми да го кодифицира заедничкото разбирање за стратешко опкружување, што дава поширок контекст на мисиите на СЧЕ и БПТ и ги идентификува приоритетите, предизвиците и можностите во зајакнување на придонесот на Република Македонија во превенирањето на идни манифестации на сите форми на екстремизам и фактори што го потпомагаат патот до тероризам.

¹ „Стратегија на Европската Унија за борба против на тероризмот“, Совет на Европската Унија, Брисел, 30 ноември 2005; „Акциски план за превенција на насилниот екстремизам, Извештај на Генералниот секретар“, Генерално собрание на Обединетите нации, 24 декември 2015; „Глобална стратегија за борба против тероризмот“, Специјална група за имплементација на стратегијата за борба против на тероризмот, Генерално собрание на Обединетите нации, 2006.

СЛИКА 2. Циклус на стратегијата

НКСНЕБПТ има разработено сеопфатни генерални стратешки цели за насочување за напорите на земјата поврзани со СНЕ и БПТ:

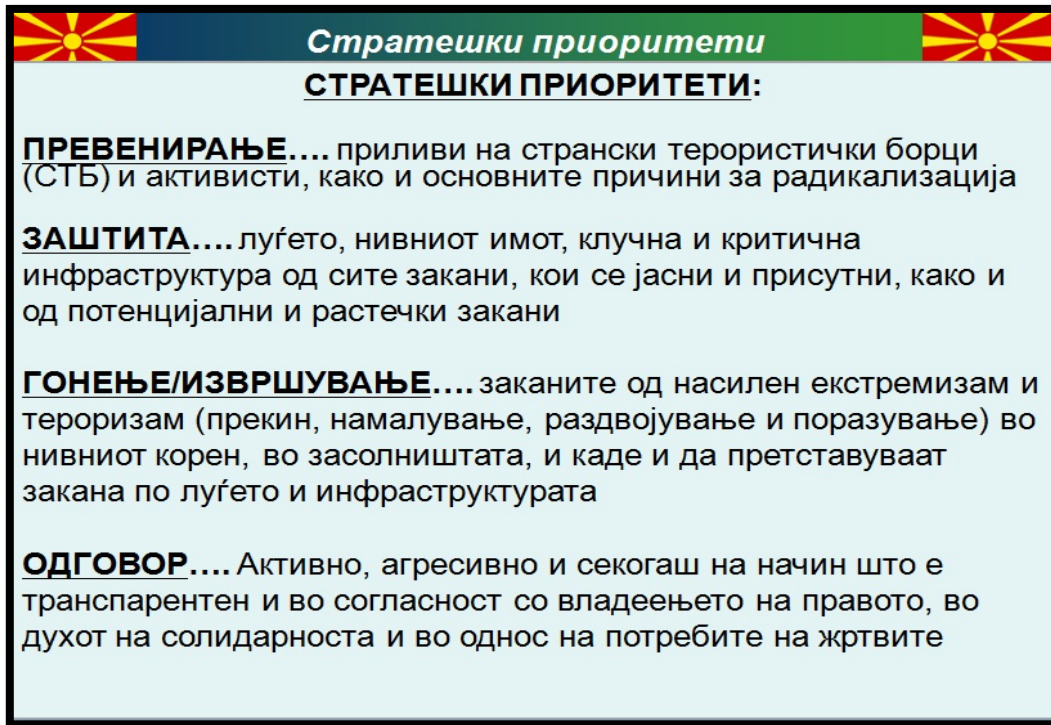
Генерална стратешка цел на Република Македонија за СНЕ и БПТ:

ПРЕВЕНИРАЈ; но доколку превеницијата не успее, *ГОНИ* (на регулиран, постепен начин, т.е., попречи, деградирај, разбиј и порази ги) терористички закани, нивните сојузници и нивните безбедни засолништа на територијата на Република Македонија,... истовремено и секогаш задржувајќи ја подготвеноста да *ЗАШТИТИШ* и *ОДГОВОРИШ* на закани кон граѓаните и критичната инфраструктура на Република Македонија.

ГЕНЕРАЛНИ СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА НАСИЛНИОТ ЕКСТРЕМИЗАМ И БОРБА ПРОТИВ ТЕРОРИЗАМ

Предизвиците поврзани со спречувањето на насилниот екстремизам и борбата против тероризмот (и нивните причини) бараат јасно препознатливи и целосно интегрирани Стратегии и Акциски планови. Република Македонија изнајде и усвојува суштинска и темелна хармонија меѓу двете Национални стратегии и соодветните акциски планови во следниве четири (4) заеднички **СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ**:

СЛИКА 3. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ за СНЕ и БПТ

Улогата и одговорноста² на НКСНЕБПТ е да обезбеди координација и кооперативно планирање и делување на повеќе нивоа во спречувањето на насилниот екстремизам и борбата против тероризмот.

² За подробен опис на тековните постојани официјални улоги и одговорности на НКСНЕБПТ, види, „Одлука за основање на Национален комитет за спречување на насилен екстремизам и борба против тероризам“ 25 јули, 2017, Влада на Република Македонија.

ВОВЕД

Република Македонија има стратешки важна геополитичка локација со комплексна социјална структура кои нудат разновидни можности и предизвици. Граѓаните на Република Македонија треба да покажат заедништво во справувањето со организирани криминални активности и радикални идеологии кои повикуваат на насилство и загрозување на општествените и уставните вредности на државата.

Владата на Република Македонија има општествена и колективна одговорност да се справи со насилниот екстремизам и заканите од тероризам преку верски, локални, медиумски и образовни пристапи, истакнувајќи ги силните страни и предностите, а со цел зачувување на кохезивноста на општеството.

Насилниот екстремизам и тероризмот претставуваат растечка меѓународна закана што е значителна мотивација за потребата од подобрена и зајакната колективна безбедност и институционална соработка во стратешкото планирање и имплементација на активностите во Република Македонија. Република Македонија мора да ги пресретне овие нови и растечки предизвици со тоа што ќе ги следи прилагодливите криминални и терористички мрежи и нивните соработници и другите закани кои може да предизвикаат нестабилност на државата.

СПРОТИСТАВУВАЊЕ НА НАСИЛНИОТ ЕКСТРЕМИЗАМ И ТЕРОРИЗАМ: РАЗБИРАЊЕ И УВАЖУВАЊЕ НА РАЗЛИКИТЕ, СЛИЧНОСТИТЕ И ПОВРЗАНОСТА

Од суштествена важност е да се разберат и уважат главните разлики, сличности и поврзаности помеѓу насилниот екстремизам и тероризмот со цел да се разработат сеопфатни Национални стратегии и Акциски планови, коишто на делотворен и пристапен (т.е. економичен) начин ќе градат капацитети и способности за спречување на негативните општествени појави

Разгледувањето на заканите од насилниот екстремизам и тероризмот, и нивните предуслови, коренитите причини, двигателите и уникатни локално-општински, државни и регионални контексти специфични за Република Македонија, се важна основа за развој на двете Национални стратегии и Акциски планови за СНЕ и БПТ.

Насилниот екстремизам и тероризмот се два одделни и посебни проблеми што и се закануваат на Република Македонија, на земјите од Балканот и на пошироката меѓународната заедница. Но тоа се, истовремено, два дела од поголем, поширок и поопасен „циклус“ на закани.

Двете закани, се влошуваат како единечни закани доколку не се третираат рано, често и континуирано. Уште поважно е да се разбере дека двете закани се влошуваат и кога контрамерките се применуваат несоодветно. Примената на погрешни алатки и решенија на проблемот ќе го влошат, наместо да го минимизираат и ублажат.

СНЕ треба да се набљудува и да му се пристапува како на комплементарен дел од поширокиот пристап кон БПТ.

СЛИКА 4. НАСИЛЕН ЕКСТРЕМИЗАМ И ТЕРОРИЗАМ

Спречување на насилен екстремизам и тероризам *ШИРОКО ПРИФАТЕНИ ОПИСИ*

Широк опис на НАСИЛНИОТ ЕКСТРЕМИЗАМ -

Се однесува на верувањата и постапките на луѓето кои го поддржуваат или користат идеолошки мотивираното насилство за да ги остварат радикалните идеолошки, религиозни или политички ставови.

- ✓ Централен концепт на СНЕ е важноста да се адресираат „погодните услови“ за ширење на тероризмот
- ✓ Актите на тероризам не можат да се спречат само преку репресивни мерки
- ✓ Од суштинско значење е да се развијат конструктивни решенија за поплаки кои можат да бидат искористени од различни радикално идеолошки групи и нивните поддржувачи

Широк опис на ТЕРОРИЗАМ –

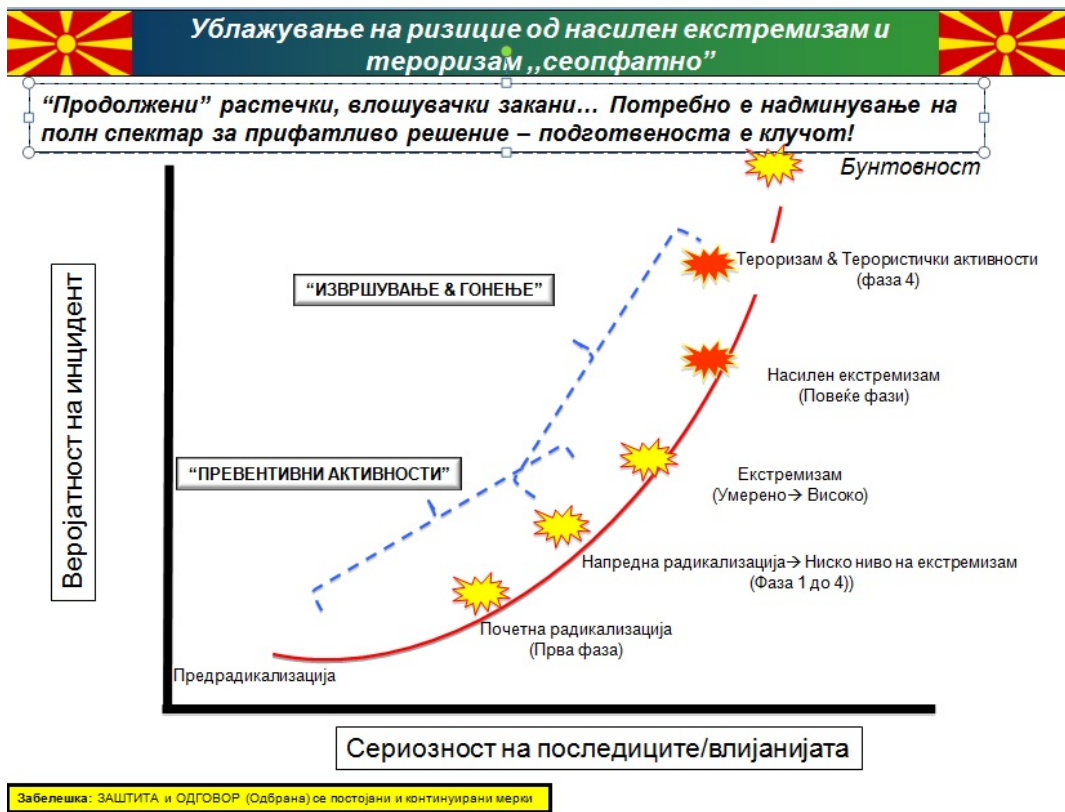
Незаконско користење на насилство и заплашување, особено против цивили, во потрагата по исполнување на политички цели.

- ✓ Тероризмот е сериозен криминал
- ✓ Не може и не треба да биде поврзано со било која националност, религија или етничка припадност
- ✓ Некои чести особини вклучуваат: опасности за животот и имотот; се обидува намерно да ја поткопува демократската влада, особено со обидот да влијае врз политиката и законодавците; и недискриминирачки пристапи кон таргетирање, со цел да инспирира страв и терор низ целата популација

За секое функционално општество е потребно владеење на правото: истрага, (обвинителско) гонење, судење и затворање. СНЕ не се стреми да ги замени овие пристапи, туку да ги надополни. Секоја влада што се потпира единствено на традиционалните контратерористички пристапи, и која што не го надополнува владеењето на правото со мерки што се осврнуваат на коренитите причини на насилниот екстремизам, во крајна линија ќе ја загрози сопствената национална безбедност. СНЕ не е мека опција, туку стратешки императив.³

³ „National Action Plans Task Force Supporting Strategic Efforts to Prevent and Counter Violent Extremism,” *Hedayah Global Center on Cooperative Security*, 23 јануари 2018.

СЛИКА 5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИТЕ

Заканите од насилниот екстремизам и тероризмот се комбинирани и меѓусебно се испреплетуваат, а се среќаваат на специфични геополитички локации во рамки и надвор од границите на националните држави (т.е. на просторите на клучните „јазли“ и во недоволно регулирани простори) претставувајќи транснационални и трансрегионални проблеми што ги надминуваат границите.

Како и сите суверени држави, Република Македонија мора секогаш да одржува сеопфатни и силни Национални стратегии и Акциски планови – способности и капацитети – за СНЕ и БПТ, како одделни и посебни предизвици и закани. Сеопфатната подготвеност е КЛУЧНА.

Но истовремено, мора да се земат во предвид добрите практики дека колку повеќе се развиваат, подобруваат и одржуваат способностите и капацитетите за спречување на насилниот екстремизам толку помалку ќе треба да се користат капацитетите и способностите во борбата против тероризмот.

Превентивниот пристап кон радикализацијата и насилниот екстремизам е најекономичен начин на справување со овој проблем, кој не смее да биде недоволно третиран или севкупно игнориран, имајќи во предвид дека користењето на сила е секогаш последна, а не прва и единствена опција за одговор.

Радикализацијата сама по себе не е закана за општеството доколку не е поврзана со насилство или други незаконити дејствија, како што е на пример поттикнувањето на омраза, кое е законски дефинирано во согласност со меѓународното право за човекови права.⁴

⁴ На пример, некои форми на радикализација всушност може да бидат сила за ползна промена. На пример, луѓето што се залагале за укинување на ропството или кои го застапувале универзалното право на глас своевременно биле

Терористичката радикализација, сепак, е динамичен процес преку кој поединецот доаѓа во состојба да го прифати терористичкото насилство како можен, дури и легитимен, начин на делување.

Нема единствен профил што ги опфаќа сите терористи, ниту пак има јасно исцртана патека што го води поединецот кон тероризам. Можните двигатели на терористичката радикализација се разновидни, комплексни и се комбинирани на уникатен начин во секој од случаите.

Профилите изградени на стереотипни претпоставки засновани на религија, раса, етничка припадност, род, социо-економски статус, итн. не се само дискриминирачки, туку се, воедно, и неделотворни, со ризик да го влошат и потхранат ширењето на двете појави. Од овие суштествени причини мора да ја отфрлиме идентификацијата на тероризмот со која и да е националност, религија или етничка припадност.

Надградувајќи се на овие темелни принципи, а понатаму и на специфичниот и уникатен контекст на предизвиците и можностите што лежат во основата на спречувањето на насилниот екстремизам и борба против тероризмот во Република Македонија, Националните стратегии и претставуваат и контекстуално-релевантен оперативен опис на множеството на сеопфатни алатки за СНЕ и БПТ на државата.

ТАБЕЛА 1. *Разгледување на разновидни описи за борба против тероризам од перспектива на Република Македонија*

БОРБА ПРОТИВ ТЕРОРИЗАМ
<i>„Координирање на поединечните и институционалните капацитети и ресурси за цели на детекција, превенција и одговор на сите форми на терористички појави и активности.“</i>
<i>„Преземање политички, безбедносни и воени активности осмислени да го превенираат тероризмот, да му се спротивстават, и да им се суди на сторителите на тероризам.“</i>
<i>„Тероризмот е појава на насилно однесување на групи и поединци што се должи на политички и идеолошки мотиви, насочено кон уништување и оштетување на меки и тврди цели, со значителни негативни последици.“</i>
<i>„Радикалните екстремни групи и поединци кои се стремат да шират терор, страв, насилство ... по пат на терористички активности со единствена цел да го нарушат уставниот поредок на државата.“</i>

Истражувајќи ги алатките за спречување на насилниот екстремизам и борба против тероризмот стасуваме до Генерална стратешка цел за СНЕ и БПТ на Република Македонија.

Генерална стратешка цел на Република Македонија за СНЕ и БПТ:

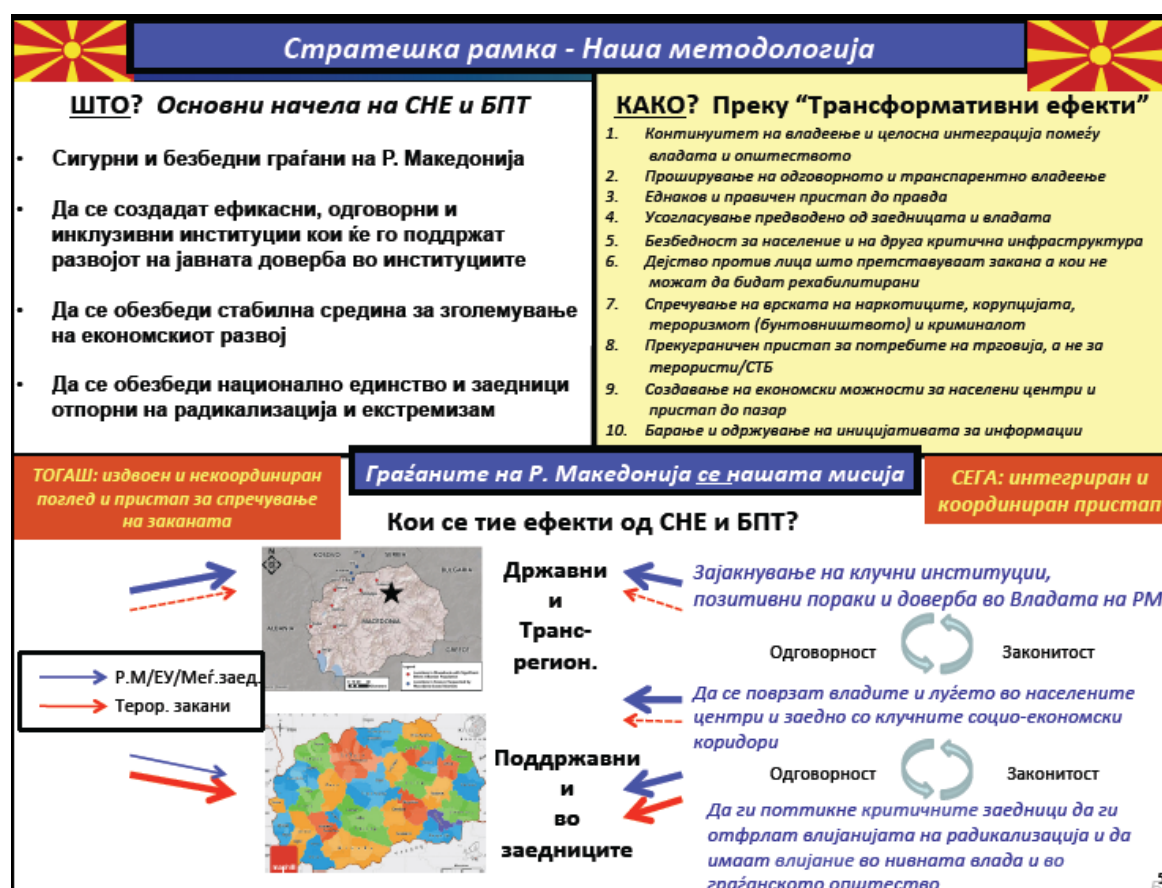
ПРЕВЕНИРАЈ; но доколку, кога и каде превенцијата не успее, ГОНИ (на регулиран и постепен начин, т.е., попречи, деградирај, разбиј и порази ги) терористичките закани, нивните сојузници и нивните безбедни засолништа во рамки на територијата на Република Македонија, ... истовремено и секогаш одржувајќи подготвеност да се ЗАШТИТИ и ОДГОВОРИ на заканите кон граѓаните и критичната инфраструктура на Република Македонија.

сметани за радикални, зашто тие биле спротивставени на доминантните гледишта во нивните општества. Извор: „Preventing Terrorism and Countering Violent Extremism and Radicalization that Lead to Terrorism: A Community-Policing Approach,” Објавено од ОБСЕ, Виена, февруари 2014

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА НАЦИОНАЛНИТЕ СТРАТЕГИИ ЗА СНЕ И БПТ

- Методологија за Националните стратегии за СНЕ и БПТ следи едноставен, но моќен пристап што: Се фокусира на *Граѓаните на Република Македонија* како колективна и генерална мисија;
- Води кон градење на сеопфатни Национални стратегии за имплементација (т.е. Цели – Начини - Средства) базирана на заеднички сет на насочувачки принципи за СНЕ и БПТ
- Идентификува таканаречени “Трансформативни ефекти” ... што ги претставуваат начините на кои НКСНЕБПТ може да помогне во давање препораки за реорганизирање на институционалните и напорите на заедницата во справување со предизвиците и можностите.

СЛИКА 6. Методологијата за стратешкиот пристап на Република Македонија кон организирањето за СНЕ и БПТ

Нашата методологија за спречување на насилниот екстремизам и борба против тероризмот почнува и завршува со фокусот на Република Македонија и нејзините граѓани, а истовремено имајќи ги во предвид напорите и интересите на соседните земји и партнерите од меѓународната заедница.

СЛИКА 7. Стратешки пристап кон спротивставувањето на насилан екстремизам и тероризам

Суштинската улога и одговорност на НКСНЕБПТ е да обезбеди координација и кооперативно планирање и делување потребни за превенирање, заштита, гонање и одговор на заканите од радикализација кои можат да доведат до насилан екстремизам и тероризам.

ТЕРМИНОЛОГИЈА (ПОИМНИК НА ОПИСНИТЕ ТЕРМИНИ)

ОПИС НА КЛУЧНИТЕ ПОИМИ *5

Акциски план	Низа на чекори што мора да се преземат или активности што мора да се извршат, за да успее стратегијата. Акцискиот план има три главни елементи: (1) Конкретни задачи: што ќе се направи и од кого. (2) Временска рамка: кога ќе се направи тоа. (3) Распределба на ресурси: кои конкретни средства се на располагање за конкретни активности.
Ранливи категории на лица	Луѓе што се особено ранливи на радикализација со насилен екстремизам. Бројни фактори можат да ги направат луѓето ранливи на радикализација, вклучувајќи ја неповрзаноста со семејството, пријателите или пошироката заедница и изложеноста на криминал или насилство.
Заедница	Простор на припаѓање, што се состои од споделени значења, составени од една или повеќе комбинации на географски, имагинативни, емотивни, политички и други врски.
Организација од заедницата	Организација водена од жители во заедницата во сите аспекти на нејзиното постоење, што значи дека мнозинството на управните органи и персонал се состои од локални жители; приоритетни тематски области се идентификуваат и дефинираат од страна на жителите; решенијата за третирање на приоритетните прашања се разработуваат заедно со жителите, а осмислувањето на програмата, имплементацијата и евалуацијата како компоненти ги имаат жителите одблиску вклучени на лидерските позиции
Полиција во заедницата	Полиција во заедницата е механизам што промовира организациски стратегии, што го поддржуваат системското користење на партнерства и техники за решавање проблеми, за проактивно да се одговори на непосредните услови што покренуваат прашања на јавната безбедност, како што се криминалот, социјалните немири и страв од криминалот.
Отпорност на заедницата	Мерка за продолжената способност на заедницата да ги користи расположливите ресурси за да одговори, да издржи и да се опорави од негативни ситуации.
Контра-наратив	Постапки за директно деконструирање, дискретирање и демистифицирање на насилните екстремистички пораки.

⁵ Листата на „Описи“, референтни термини ќе продолжи да еволуира.. Еднакво важно, оваа еволутивна листа на термини ќе одржи баланс на „социолошки“ описи, со цел да биде лесно и јасно достапна и разбирлива за пошироката јавност, додека истовремено термините се „законски“ доследни и валидирани во согласност со правото и правните текстови и вообичаените практики на Република Македонија и на меѓународната заедница.

ВИЗИЈА и МИСИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА НАСИЛЕН ЕКСТРЕМИЗАМ И БОРБА ПРОТИВ ТЕРОРИЗАМ

Подобната SWOT анализа произведе длабоко, широко и сеопфатно разбирање и уважување на предизвиците, коренитите причини, и потенцијалните можности што го дефинираат мандатот на НКСНЕБПТ во врска со спречување на насилниот екстремизам и борба против тероризмот.

Република Македонија и државите од Балканот колективно се изложени на закани и ризици што произлегуваат од радикализацијата, насилниот екстремизам и тероризмот, особено влошени со појавата на странски терористички борци.

Разгледувајќи го опкружувањето на закани од поширок контекст и земајќи ги во предвид заканите со кои се соочува Република Македонија на државно, локално (општинско), регионално и меѓународно ниво, наши визија и мисија се:

ВИЗИЈА

Да се обезбеди безбедна, сигурна и суверена Република Македонија што е инклузивна, се одзива на потребите на своите граѓани, како и интегрирана во регионот и пошироко.

Терористичката закана веќе не може да ги погоди граѓаните на Република Македонија. Критичната инфраструктура и границите се стабилни и безбедни. На терористичките организации им е ускратено безбедно засолниште и слободата на движење и делување.

Генерална МИСИЈА за СНЕ и БПТ на Република Македонија

Да се развијат делотворни, отчетни и сеопфатни владини и општествени капацитети и активности за превенција, заштита, гонење и одговор на радикализацијата и насилниот екстремизам што може да доведе до тероризам, во согласност со вредностите на државата, а со цел да се овозможи/промовира безбедна и просперитетна држава.

Преку оваа генерална мисија, Република Македонија се посветува на подобрување на подготвеноста за спречување на насилниот екстремизам и борба против тероризам со обезбедување (за државата и граѓаните) сеопфатни владини и општествени капацитети и способности за нивно превенирање. Овие капацитети и способности ќе бидат делотворни и отчетни пред Владата на Република Македонија, а во согласност со уставните, законските и процедуралните правила и вредности.

Од оваа генерална Изјава за мисијата, се изведува специфична мисија за борбата против тероризам:

Специфична МИСИЈА на Република Македонија за борба против тероризам

Да се обезбеди и промовира безбедна, сигурна и просперитетна држава, преку координирани активности што превенираат, штитат, гонат⁶ и одговараат на заканите од тероризмот.

⁶ Линијата на операции, акции и активности „Гонење“ ќе се спроведува и имплементира во согласност со ескалаторниот пристап, воден од условите – Попречување, Деградирање, Разбивање и Поразување (Disruption, Degrading, Dismantlement, and Defeat) на терористичките актери и организации, што пропишува користење на сила преку множество пристапи и протоколи засновани на филозофија, правила и практики на „Најмала нужна сила“.⁷

СТРАТЕШКА АНАЛИЗА НА ОПКРУЖУВАЊЕТО

Република Македонија, како и многу држави во меѓународната заедница, не е имуна од заканите од насилен екстремизам и тероризам. Во поново време, глобалната закана бара Република Македонија да ги преиспитува односите со нејзините соседи, меѓународната заедница, како и домашните чинители, кога станува збор за превенирање на насилниот екстремизам и тероризам.

Радикалниот екстремизам кој води до насилство и може да резултира со тероризам циклично и директно ги *погодува т емелит е на поединецот , семејст вот о, заедницат а и држават а.*

Порастот на меѓународните тензии што се случи заедно со регионалната поделеност на државите на Балканот, потхранети со тековите на финансиска поддршка од странски извори, ги охрабри заедниците да станат порадикални и екстремни. Особена загриженост предизвикуваат случаите на странски терористички борци. Според информации од 2016 година, 110 борци од Република Македонија заминале во Сирија, од кои 25 биле убиени во Сирија, а 86 се вратиле во земјава⁷.

НКСНЕБПТ има обврска да ги оцени ризик факторите и условите во опкружувањето што можат да придонесат до насилен екстремизам и тероризам како универзални феномени.

Државно ниво

Ограничените капацитети на државните институции се пречка во ефикасното спротивставување на тероризмот и насилниот екстремизам. НКСНЕБПТ ја согледува потребата дека државните институции мораат да се надградат и да работат кооперативно за да го разберат значењето на БПТ и СНЕ, како и специфичните активности коишто институциите мораат да ги реализираат за да обезбедат стабилна и суверена држава.

НКСНЕБПТ се осврнува на важноста на реалните и перципираните поплаки на граѓаните на Република Македонија, како што се на пример: маргинализација на заедниците, нетолеранција за разликите во културата, религијата и јазиците и неправедни или неправични практики на органите на прогонот. Негативното однесување поврзано со овие поплаки може позитивно да се промени доколку сите владини институции јасно и одговорно ги претставуваат сите граѓани. На тој начин државата ќе усвои проактивни ставови за заштита преку превенција од непочитување на правата на нејзините граѓани. Доброто владеење промовира силно граѓанско општество.

Од императивна важност е Република Македонија да продолжи да ја подобрува стандардизацијата на својот институционален одговор кон БПТ и СНЕ. Институционалните напори за создавање на сеопфатна обука и поддршка во креирање на платформи и бази за споделување на заедничките агенциски информации, податоци и разузнавачки информации, и зголемување на доверба и соработка меѓу владините безбедносни служби и лидерите на заедниците ќе обезбедат конзистентност на напорите.

Analytica и Амбасадата на САД, „Assessment of Macedonia’s Efforts in Countering Violent Extremism, View from Civil Society,” јуни 2016.

⁷ Analytica и Амбасадата на САД, „Assessment of Macedonia’s Efforts in Countering Violent Extremism, View from Civil Society,” јуни 2016.

Општинско/локално ниво

НКСНЕБПТ се фокусира на различни прашања на локалното ниво на власт, посочувајќи неколку области каде државните и локалните власти и институции треба да соработуваат за да ги спречат појавите на насилниот екстремизам и тероризмот. Во нив спаѓаат:

- Подобрување на довербата и соработката меѓу владините безбедносни служби и верските водачи;
- Допрецизирање на сеопфатна обука и поддршка за верските заедници да се спротивстават на онлајн радикализацијата;
- Унапредување на обуката во заедниците, на семејствата, затворскиот персонал и верските водачи, со цел да се идентификуваат раните знаци на насилна радикализација;
- Развивање средства и мерки за спротивставување на обемот на дезинформации што ги истакнуваат поларизирачките наративи кај ранливите категории на граѓани; и
- Создавање процеси и процедури за поттикнување програми во заедниците за поддршка на општествената кохезија, што го превенира насилниот екстремизам и тероризам.

Невработеноста и несоодветните одговори на полициските органи ја надополнуваат фрустрацијата на заедниците кои веруваат дека нивните потреби не се сфаќаат сериозно. Неуспехот, или латентниот одговор на повиците на заедницата за помош од страна на државните институции во заштита на граѓаните, ја зајакнува појавата на насилни и радикални активности.

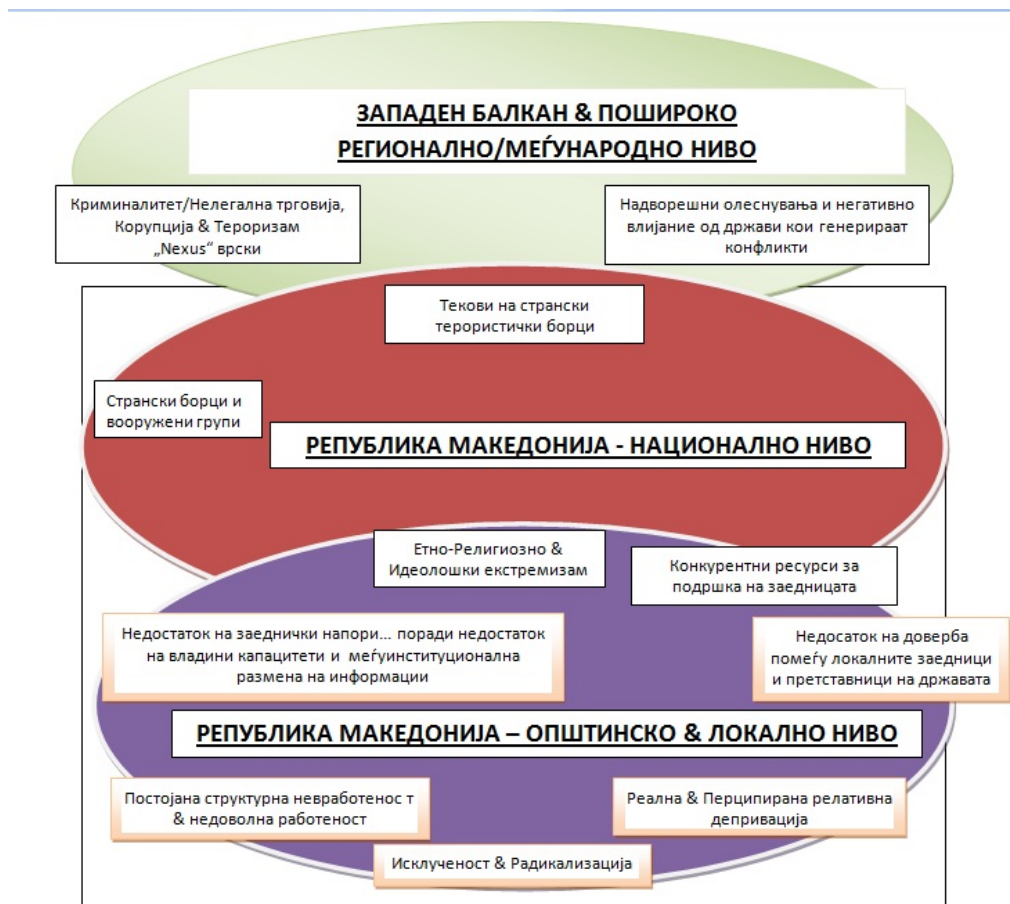
Во Република Македонија, склоноста да се поттикнуваат граѓаните да оддржуваат етнички и конфесионално затворени општества, наместо напори да се поттикне инклузивна, интер- и интра- културна интеграција и верска толеранција се во голема мерка важни причини за немири. Понатаму, овие разлики во општеството придонесуваат кон индивидуална или колективна желба да се прифати екстремизмот. Во крајна линија, поделбата и исклучувањето значително ќе придонесат кон транснационалните ефекти на прелевање, што ги засилуваат последиците на локално, државно и регионално ниво.

Регионално ниво

Република Македонија е на крстосница на транснационалното движење кое поврзува криминални, идеолошки и екстремистички групи, чие што ширење, влијание и активности државата може да ги запре, или во најмала рака попречи, со помош на меѓународна поддршка и соработка.

Република Македонија има бројни клучни двигатели или фактори кои не се специфични за државата. Сеопфатниот поглед на тоа како се преклопуваат овие нивоа може да се види на Слика 8.

СЛИКА 8. Некои клучни двигатели и фактори за насилен екстремизам и тероризам

ВОВЕД: БОРБА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПРОТИВ ТЕРОРИЗМОТ⁸

Владата на Република Македонија ја одобри втората Националната стратегија за борба против тероризам во март 2016 која содржеше дел посветен на превенцијата на насилниот екстремизам. Соодветниот Акциски план за борба против тероризам, истиот во 2016 година, го поднесе до Европската Комисија за коментар и забелешки. Во Акцискиот план од 2016 година недостигаа одредници за имплементација, проценки за финансирањето и контрола за мониторинг и евалуација.

Република Македонија спроведе три значајни контратерористички операции во 2015 и 2016 година, и една беше во координација со властите на Република Албанија и Република Косово, имено:

⁸ Извор: U.S. Department of State, „BUREAU OF COUNTERTERRORISM AND COUNTERING VIOLENT EXTREMISM Country Reports on тероризам 2016 Report,” accessible [online] at: <https://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2016/272231.htm#Macedonia>. For further information on money laundering and financial crimes, see the 2017 *International Narcotics Control Strategy Report (INCSR), Volume II, Money Laundering and Financial Crimes*: <http://www.state.gov/j/inl/rls/nrcrpt/index.htm>.

Република Македонија беше ангажирана во три акции на органите на прогонот против терористи во 2015-16 година:

- Во рамки на операцијата „Келија“, на 06 јули 2015 година, беа извршени претреси на 28 локации, кај вкупно 24 физички лица и во 4 објекти, при што беа уапсени 14 лица, кои подоцна беа обвинети согласно Кривичниот Законик на РМ, а по останатите се продолжи да се трага.
- На 09 јули 2016 година, македонските власти извршија истовремени претреси на седум локации и уапсија четири лица (петтото лице се предаде подоцна, на 25 јули 2016 година), обвинувајќи ги согласно Кривичниот Законик на РМ, во операција наречена „Келија 2“.
- На 12 август 2016 година, властите работеа со регионалните партнери од Република Турција за да уапсат и екстрадираат пет лица од Република Македонија кои имаа намера да се приклучат на ИСИС во Сирија.
- Во ноември 2016 година, Република Македонија во координација со регионалните партнери од Република Албанија и Република Косово спроведе акција за апсење на 25 осомничени лица за тероризам кои планирале терористички напад врз стадион во Република Албанија за време на квалификационите натпревари за Светското првенство, на фудбалскиот меч помеѓу Република Албанија и Израел.

Република Македонија соработува со САД во борбата против тероризмот, демонстрирајќи ја својата силна посветеност на Глобалната коалиција за победа над ИСИС.

Во февруари 2016 година, почна судењето за 29 поединци обвинети за тероризам и планирање да формираат терористичка група, а осуммина други за давање на логистичка поддршка во оружените судири со полицијата во Куманово, во мај 2015 година. Судењето продолжи и во текот на 2017 и 2018 година.

Неколкумесечната политичка криза во Република Македонија во 2016 година ја инхибираше решителната акција на Владата на Република Македонија да се осврне на недостатоците во органите на прогонот и граничната безбедност, вклучувајќи го недостигот на вработени и опрема. Бирото за јавна безбедност во рамки на Министерството за внатрешни работи на Република Македонија работеше со властите на САД за да се спречи корупцијата кај граничните службеници, ограничувањата на ресурсите, празнините во обуката за припадниците од граничната полиција и прашања поврзани со системот за гранично управување, Системот за безбедна споредба и евалуација на личните документи (Personal Identification Secure Comparison и Evaluation System (PISCES)).

Заедничка комбинирана обука преку размена со специјалните сили на САД се одржа во март 2016 година за да се подобри способноста на Република Македонија да ги заштити меките цели. Припадниците на Министерството за внатрешни работи известија дека имаат разработено оперативни планови за превенција и одговор на терористички напади врз меки цели, вклучувајќи стадиони, хотели, и сл. Дополнително, меѓународната антитерористичка вежба во септември 2016 година обедини повеќе агенции од САД и Република Македонија, за да ја ревидираат подготвеноста на Република Македонија и капацитетите за одговор.

Во поглед на законодавството, органите на прогонот и граничната безбедност, во Република Македонија има сеопфатни антитерористички одредби што забрануваат домашни и меѓународни акти на тероризам. Законот на земјата за справување со тероризмот содржи одредба што го криминализираат учеството на цивили во странски конфликти. Конкретно, член 322-а од Кривичниот Законик бара минимум петгодишна затворска казна за учество во странска воена или паравоена сила, регрутирање, обука или превоз на борци.

Капацитетот на Република Македонија да детектира и одврати акти на тероризам без меѓународна поддршка и натаму бара јакнење. Поконкретно, на полицијата ѝ е потребна обука за команда и контрола, тактичко планирање и извршување, како и грижа за повредените.

Без оглед на ова, Република Македонија успешно изврши апсења на „странски терористички борци“ и претреси кај потенцијални странски борци; Во координација со регионалните партнери ги попречи плановите за терористички напади и ги уапси македонските граѓани што се обидуваа да се приклучат на ИСИС. Обвинителите обезбедија затворски казни против странските терористички борци првенствено преку спогодби за признавање на вината.

Во рамки на Министерството за внатрешни работи, Управата за безбедност и контраразузнавање е водечки орган за детекција на тероризмот и прибирање разузнавачки податоци, и работи во координација со Секторот за организиран и сериозен криминал во рамки на Бирото за јавна безбедност за да ги приведе осомничените. Обвинителството го раководи распрашувањето и гонењето на уапсените осомничени за тероризам.

Граничната полиција на Република Македонија ги користи листите на набљудувани лица на ИНТЕРПОЛ и ЕУРОПОЛ што редовно се ажурираат и тие имаат можност за биометриски скрининг. Граничната полиција исто така споделува и прима информации преку аларми од Заедничките контакт-центри со соседните земји (Албанија, Бугарија, и Косово) и ИНТЕРПОЛ. Како одговор на приливот на мигранти, Европската Унија (ЕУ) и Балканските земји редовно испраќаат деташирани припадници на граничната полиција за да помогнат во обезбедување на јужната граница на Република Македонија.

Граничните органи работат со европските и партнерите од САД да разработат протоколи за споделување информации и да го надградат системот за безбедна споредба и евалуација на личните документи (the Personal Identification Secure Comparison и Evaluation System (PISCES) систем за управување со границите, подобрувајќи го неговиот капацитет да одговори на миграциската криза и да го пресече текот на странските терористички борци што се враќаат од конфликтните зони.

Конечно, во поглед на спротивставувањето на финансирањето на тероризам, Република Македонија е членка на Комитетот на експерти на Советот на Европа за евалуација на мерките против перење пари и финансирање на тероризам, регионално тело слично на Специјалната група за финансиско постапување (Financial Action Task Force (FATF). Управата за финансиско разузнавање на Република Македонија, Управата за спречување на перење пари, се членки на Егмонт групата на Единици за финансиско разузнавање.

Главните слабости на правната рамка на Република Македонија против перењето пари и борбата против финансирањето на тероризмот остануваат, вклучувајќи недоволна криминализација на финансирањето на тероризам и немањето јасни механизми за спроведување на мерките на ОН. Покрај ова, прекумерно сложениот режим на конфискација кој е врзан за осудителната пресуда го попречува делотворното замрзнување и конфискација на имотот на терористите.

ТАБЕЛА 2а 2018 SWOT АНАЛИЗА

	ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
РЕГИОНАЛНО НИВО	<ul style="list-style-type: none"> Клучна геостратешка позиција – Р. Македонија е “Стратешка пивот држава” Р. Македонија не е „држава во конфликт“ 	<ul style="list-style-type: none"> Р. Македонија се наоѓа во турбулентен и умерено нестабилен регион на релативно слаби демократски држави Р. Македонија е опкружена со држави со постконфликтна и економска нестабилност, наследени политики што влијаат на квалитетот на градење општествено одржливи системи,
	<ul style="list-style-type: none"> Р. Македонија не е извозник на насилен екстремизам и тероризам. Дрastically намалување на странски терористички борци од 2015. година наваму 	<ul style="list-style-type: none"> Р. Македонија лежи на геостратешкиот крстопат Исток – Запад, опкружена со земји со порозни граници кои поттикнуваат „сиви економии“
		<ul style="list-style-type: none"> Недоволно ниво на споделување на регионални финансиски и антитерористички разузнавачки информации
ДРЖАВНО НИВО	<ul style="list-style-type: none"> Р. Македонија е држава со добро воспоставени владини институции и системи и процедури за владеење на правото 	<ul style="list-style-type: none"> Р. Македонија се’ уште се соочува со релативно висок степен на незадоволство и немање доверба меѓу заедниците со државните и локалните власти
	<ul style="list-style-type: none"> Р. Македонија е усогласена со бројни, клучни столбови на ОН, ЕУ, ОБСЕ, и НАТО 	<ul style="list-style-type: none"> Недоволните државни и општински институционални капацитети и способности на владините институции и постојаните предизвици со корупцијата
	<ul style="list-style-type: none"> Р. Македонија има силни позитивни врски со меѓународните организации, посветена на глобалната мисија на превенирање на радикализацијата и на борбата против тероризмот 	<ul style="list-style-type: none"> Недоволни начини и мерки за спротивставување на обемот на дезинформации што ги откриваат поларизирачките наративи меѓу ранливите публики
ОПШТИНСКО – ЛОКАЛНО НИВО	<ul style="list-style-type: none"> Р. Македонија е општество кое се карактеризира со силни семејства, семејни врски и силни заедници 	<ul style="list-style-type: none"> Недоволна вработеност, особено кај малцинските заедници
	<ul style="list-style-type: none"> Во Р. Македонија постои толеранција за етничките и верски разлики и различности 	<ul style="list-style-type: none"> Слаби врски на доверба меѓу локалната полиција /органите на прогонот, и локалното население
	<ul style="list-style-type: none"> Р. Македонија традиционално негува умерена форма на исламската религија и на православното христијанство, што не се идентификуваат со радикалните ограноци 	<ul style="list-style-type: none"> Непостоење и слабост на „легитимните“ органи создава вакуум на лидерство што лесно го пополнуваат лидерите на радикалните екстремисти со насилни антидржави и антinationални визии и намери

ТАБЕЛА 2b 2018 SWOT Анализа

	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
РЕГИОНАЛНО НИВО	<ul style="list-style-type: none"> • Основање Државни работни групи за фокусирани мултиагенциски, кросинституционални акции за утврдувањето на регионални стратегии на Западниот Балкан за СНЕ и БПТ, предводени од Р. Македонија • Ефикасна соработка на ЕУ, ОБСЕ, и другите меѓународни организации за градење капацитети, експертиза и донаторски средства • Подобрена стандардизација ширум регионалните платформи за споделување податоци, вклучително и обработка на податоците 	<ul style="list-style-type: none"> • Поради геостратешка положба, Р. Македонија е секогаш под ризик од терористички напади • Транснационалниот и трансрегионалниот „јазол“ ја надополнуваат заканата од криминалитет со незаконска трговија, корупција и тероризам • Текови на странски терористички борци и влијанија од држави што генерираат конфликт
ДРЖАВНО НИВО	<ul style="list-style-type: none"> • Основање и натамошно јакнење на институционалните капацитети на НКСНЕБПТ • Основање интегрирани работни групи (Integrated Task Forces (ITFs)) за спроведување координирани, кросинституционални активности меѓу државата и заедницата • Основање на постојани Државни работни групи за координирање и проценка на активностите за СНЕ и БПТ за секој стратешки приоритет • Основање на клучни Интегрирани специјални групи (Integrated Task Forces (ITFs), вклучувајќи и оперативна работна група за борба против тероризам (Joint terrorism Task Force (МКД-ЈТТФ)) за подобрена контрола на граничната област и кризно делување, превенција и одговор 	<ul style="list-style-type: none"> • Начинот на кој државата одговора на заканите од радикализација, насилниот екстремизам, и тероризмот; треба да биде внимателен и претпазлив за да не произведе негативни „бумеранг“ ефекти • Етно-религиозни и идеолошки екстремизам и радикализација • Конкуренција за ограничените ресурси достапни за поддршка на заедниците; немање единство во напорите, поради недостигот на владини капацитети
ОПШТИНСКО-ЛОКАЛНО НИВО	<ul style="list-style-type: none"> • Основање Акциски тимови во заедниците (Community Action Teams (CATs)) за подобрување на соработката меѓу државните и локалните власти • Р. Македонија се карактеризира со силна, здрава и талентирана млада популација која креира и негува – меѓуверска и меѓуетничка толеранција • Подобрена и сеопфатна обука за верските заедници да се спротивстават на онлајн радикализација • Подобрена обука за идентификување на раните знаци на 	<ul style="list-style-type: none"> • Мерките преземени со цел да се превенира екстремизам и радикализам може да ги нарушат личните слободи и права • Структурна невработеност и недоволна вработеност • Обесправеност и чувство на незадоволство на локалните заедници, и немање доверба меѓу локалното население, семејства и заедници со претставниците на државата и општината

	насилна радикализација, вклучително меѓу затворскиот и другиот професионален персонал	
	<ul style="list-style-type: none">• Создавање начини за поттикнување на програми во заедницата за поддршка на општествена кохезија што го превенира насилниот екстремизам.	

РАЗБИРАЊЕ НА ЗАКАНАТА И НЕЈЗИНОТО ОПКРУЖУВАЊЕ⁹

Разбирањето на заканите помага да ги разбереме силните страни, улогите одговорностите, и непосредни-кон-долгорочни приоритети – во најмалку три меѓусебно поврзани контексти: државно, локално (и општинско), и регионално/меѓународно ниво.

ГЛОБАЛНО, меѓународните односи поминуваат низ огромна транзиција на моќ и геополитичка конкуренција меѓу државите што создава предуслови за појава на насилно екстремистички организации и терористички групи кои му се закануваат на воспоставениот светски поредок.

Овој период на промени се карактеризираат со зголемен број на предизвици и предизвикувачи на владеачките норми и принципи, правила и процедури за донесување одлуки¹⁰ што ги имаат дефинирано условите за обезбедување стабилна основа на западно-либералниот („Вестфалијански“) меѓународен поредок – имено:

1. Супремацијата на територијалната сувереностна државата,
2. Генералното правило на неповредливост на територијалната сувереност на државата,
3. и Дефиниција за „агресија“ како чин на држава или колектив од држави што го нарушува и повредува територијалниот интегритет и власта на националната држава, а
4. декларирани како краен меѓународен „грев“, актот бара колективни безбедносни интервенции за повторно да се воспостави *status quo* ситуација.

Системската стабилност, врз основа на овие четири владеачки принципи, е „разнишана“ во доцните осумдесетти години од минатиот век со обновените барања за самоопределување и пораст на етно-сепаратистичките конфликти. Терористичките напади од 11 септември 2001 година, го најавија, растежот на други, недржавни актери, особено Ал Каеда и нејзините ограноци, вклучувајќи ја и таканеречната Исламска држава.

РЕГИОНАЛНО, гледаме растечко присуство на трансрегионални и мешовити безбедносни закани и предизвици што ги надминуваат границите, вршат поголем притисок на земјите и нивните способности и капацитетите да ја одржуваат својата сувереност, да ги штитат приватните права и клучните вредносни системи. Во рамки на овие геостратешки карактеристики се наоѓа и Република Македонија соочена со закани на насилниот екстремизам и тероризам.

Република Македонија, и земјите од Балканот се клучни “стратешки пивот“ држави¹¹ од кои делумно зависи идната стабилност и безбедност на Европската Унија и кохерентноста на јужното крило на НАТО.’

⁹ Wilson III, Isaiah. „Power in Transition: Challenges of Providing for an uncommon defense and the search for strategic stability,” presentation for RAND Corporation, February 2017.

¹⁰ See Stephen Krasner, *International Regimes* (1986).

¹¹ „WHY ARE PIVOT STATES SO PIVOTAL? THE ROLE OF PIVOT STATES IN REGIONAL AND GLOBAL SECURITY, *The Hague Centre for Strategic Studies*, 2014.

СЛИКА 9. Разбирање на „мешовитото“ трансрегионално опкружување на закани

Фактот што Република Македонија не е извозник на насилен екстремизам и тероризам претставува една од нејзините најголеми предности и; најсилно оправдување за пристапување кон Евро-атлантските интеграции, кое ја прави способен и добро геополитички позициониран партнер, со можност да ја зајакне стабилноста и сигурноста на ЕУ.

Република Македонија е важна стратешка држава за спротивставување на главните причини и предуслови што ги хранат и шират заканите од радикализација што може да доведат до насилниот екстремизам, а во крајна линија и до тероризам.

Главните причини за загриженост потекнуваат од се' повеќе видливите врски меѓу некогаш одделните закани од криминалитет, насилство и тероризам (вклучувајќи нарко тероризам, незаконско финансирање, илегална трговија со оружје и луѓе, итн.). Комбинацијата со опасности од транснационален и трансрегионален дострел, кои се прелеваат преку државните граници, се закануваат на суверенитетите на државите. Од овие видови поврзаности помеѓу организираниот криминал и тероризмот, од особена важност е ризикот од продавање лажни пасоши на странски терористички борци и нивно помагање/шверцување, транзит преку Република Македонија, како и шверцување на огнено оружје од Западниот Балкан во земјите на ЕУ или други држави каде може да се користи за терористички активности.

Дополнителни ризик фактори, генерирани од оваа трансрегионална динамика на закани се и (не ограничувајќи се само на нив) следниве:

- Прелевање на долготрајните конфликти од паравоените групи поддржани од локални актери, организирани криминални групи усогласени со екстремните актери на локално

ниво, насочени кон дестабилизирање, создавање терористички ќелии, намерно и погрешно толкување на политичките и верските пораки насочени кон дестабилизација

- Мигрантски рути од регионите уништени со војна од кои потекнува мигрантската криза
- Странски терористички борци, транснационални и трансрегионални групи на закани, кои стануваат мрежи што делуваат на трансрегионално, па дури и глобално ниво (на пр. Ал-Каеда/ИСИС итн.)

СПЕЦИФИЧНИ ОПАСНОСТИ ОД ЗАКАНАТА ОД СТРАНСКАТЕ ТЕРОРИСТИЧКИ БОРЦИ ¹²

Севкупно, од крајот на 2012 до почетокот на 2016 година се проценува дека околу 1,000 лица од земјите на Западен Балкан патувале и престојувале во Сирија и Ирак, дел и со нивните семејства. Некои се приклучиле на ИСИС, додека други се поврзале со Џабат Фатах ал-Шам (попознат како Ал Нусра фронт, а сега новокомпиран како Хајат Тахрир ал-Шам). Овие поединци потекнуваат од Р. Косово, Босна и Херцеговина, Р. Албанија, и Р. Македонија. Бидејќи територијата на ИСИС е смалена, некои од странските терористички борци од Западниот Балкан се вратија дома или заминале во трети земји, додека пак некои загинале на боиштата.

Заминувањата и враќањата на странските терористички борци беа намалени и како резултат на интензивирањето регионални и меѓународни напори насочени кон кривично гонење на потенцијалните борци и повратници од Сирија и Ирак. Во споредба со другите земји, странските терористички борци од Западниот Балкан во Сирија и Ирак се постари (просечно мажите се на возраст од 31, а жените на 30 години на датумот на нивното влегување во Сирија) и вклучуваат повеќе жени (27 до 36 проценти, кај државјаните на Косово и Босна и Херцеговина, соодветно) што е речиси двојно повеќе од европскиот просек. Како последица на ова, оние кои не се борци (најчесто жени и деца) сочинуваат многу поголем дел (и до 55 проценти) од контингентот на Западниот Балкан, отколку од другите странски контингенти во Сирија и Ирак.

Иако не постои уникатен профил на типичен странски терористички борец од Западниот Балкан, сепак индивидуите кои заминале имаат заеднички особини: (1) врски со дијаспората во ЕУ (особено во Австрија и Германија), и (2) криминално минато пред заминувањето. Други заеднички карактеристики на странските терористички борци се ниското ниво на образование, невработеноста, дисфункционалните или распаднати семејства, и проблеми со менталното здравје.

Од гледна точка и перспектива на ДРЖАВНОТО и ОПШТИНСКО-ЛОКАЛНОТО НИВО, меѓуетничките односи во Република Македонија меѓу двете најголеми заедници и натаму се релативно напнати, особено во деловите на земјата каде се' уште се присутни екстремистички групи, склони да користат насилство за остварување на нивните политички цели. Досега имаше случаи на насилство против граѓаните и институциите на Република Македонија. Овие акти на насилство може да ги засилат насилните реакции.

¹² Sajjan Gohel & Vlado Azinovic, „The Challenges of Foreign Terrorist Fighters: A Regional Perspective,” PFP-CTWG Policy Paper, November 2017, accessible [online] at: www.pfp-consortium.org

Од интрадржавна гледна точка, врз основа на претходни истражувања и анализи, градовите Скопје (во рамки на Градот Скопје, населбите Чаир, Серва и Гази Баба), Тетово, Гостивар и Куманово се посочуваат како главни локации за постојење на насилниот екстремизам во Република Македонија.

Се’ уште постојат предизвици во поглед на заштитата на граѓаните на Република Македонија од влијанието на екстремистичките идеологии засновани на нетолеранција, омраза и насилство, кои ги остваруваат политичките и идеолошките цели преку злоупотреба на религијата.

Заканата од странските терористички борци, и т.н. “push-pull” факторите и двигателите што ги продуцираат и одржуваат, се особено важна надворешна закана што треба да се потенцира. Странски терористички борци од Република Македонија се главно млади машки лица што развиле лични врски (во тек на неколку години) со мала група радикални имами што делуваат во Скопскиот регион. Во поново време, овие текови се намалени, по активностите на органите на прогонот против некои радикални имами и падот на влијанието на ИСИС.

Драстично намалување на странски терористички борци од Република Македонија од 2016 година наваму се должи на, зголемената тешкотија при патувањето преку Република Турција, апсењата на регрутирачите и помагачите во Република Македонија, како и зголеменото медиумско внимание кон ѕверствата на ИСИС.

Во поглед на двигателите на оваа закана, истражувањата и анализите, како и спроведените интервјуа со граѓани на Република Македонија, ги потенцираат економските, социјалните и идеолошките фактори како најверојатни што влијаат и придвижуваат странски терористички борци. Исто така, забележителни се улогите и влијанието што често го одигруваат регрутерите, таргетирајќи ги ранливите поединци на најранливите локации, како што се оние со криминално минато. Наспроти изјавите на самоидентификуваните верски конзервативци, пријателите, семејството и соседите на странските терористички борци, експертите и испитаниците придаваат помала вредност на важноста индентификувањето на странските борци со хуманитарното страдање на цивилите во конфликтните држави, како што се Сирија и Ирак.

Спроведените локални и регионални истражувања исто така ги наведуваат финансирањето и влијанието на верски организации од Блискиот Исток како значителен двигател на екстремизмот во Република Македонија покрај влијателните улоги што ги играат локалните имами и локалните лидери поврзани со екстремизмот.

Оценка е дека сето ова негативно влијае на добрососедските кооперативни односи што почиваат на доверба, не само во локалниот контекст, туку и на „регионално“ ниво. Со ваквите нови и растечки типови на предизвици и услови, подготвеноста и превенцијата стануваат суштествени предуслови за одржување и зачувување на легитимни капацитети за борба против тероризмот.

Со тоа, предизвикот за Република Македонија, вклучително и НКСНЕБПТ, ќе биде рана идентификација на постојните закани во „нерегулираните простори“ во меѓу-нивоата на

општинска и државна власт, како и во и меѓу-нивоата на регионално и трансрегионално партнерство со ЕУ, ОН и други меѓународни организации.

Дополнителни фактори кои имаат тенденција да влијаат на циклусите на предрадикализација до радикализација се и затворени етнички групи, ограничени интеркултурни настани, ниска социјална свест, намален секуларизам како резултат на нереструкурираните и нелиберализираните верски заедници; покрај „домино“ или ефектот на прелевање од надворешни динамики.

И на крајот, а можеби најважно, системска структурната сиромаштија е критична и централна причина за проблемите од радикализација, насилен екстремизам и тероризам.

ГЕНЕРАЛНИ СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ

Република Македонија ги хармонизираше двете Национални стратегии и соодветните акциски планови за спречување на насилниот екстремизам и борба против тероризмот во следниве четири (4) заеднички **СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ**:

1. **ДА СЕ ПРЕВЕНИРААТ** тековите на странски терористички борци милитанти и коренитите причини за радикализација и екстремизам;
2. **ДА СЕ ЗАШТИТАТ** граѓаните, нивниот имот, клучната и критичната инфраструктура од јасни и присутни, како и потенцијални и растечки закани,;
3. **ДА СЕ ГОНАТ/ИЗВРШУВААТ** законите од насилен екстремизам и тероризам во нивниот корен, во безбедните засолништа и местата каде претставуваат јасна опасност за граѓаните и инфраструктурата; тие закани правосудно да се гонат активно, но фер и транспарентно, како и конзистентно со владеењето на правото;
4. **ДА СЕ ОДГОВОРИ** активно, агресивно, но секогаш на начини што се транспарентни и конзистентни со владеењето на правото, во духот на солидарноста и на начини што ги минимизираат последиците од терористички напад, преку подобрување на способностите на институциите да се справуваат со состојбата по напад, координација на одговорот и на потребите на жртвите.

ЧИНТЕЛИ

Наведените активности треба да се имплементираат од институции вклучени во борбата против тероризмот, вклучувајќи – но не ограничувајќи се на: Министерството за внатрешни работи – Управата за безбедност и контраразузнавање и Бирото за јавна безбедност, Агенцијата за разузнавање; Министерството за одбрана – Сектор- Служба за воена безбедност и разузнавање, Министерство за правда; Министерството за финансии – Управа за финансиско разузнавање, Царинска управа, и Управа на финансиска полиција; Јавното обвинителство и другите вклучени институции во работата на Националниот комитет.

КООРДИНАЦИЈА И ОПЕРАЦИИ

„Координацијата“ опфаќа заеднички ангажман на сите релевантни институции во Република Македонија – и тоа преку државно, локално и општинско ниво – за навремена размена на информации, како и соработка со цел детектирање, дефинирање, проценка и пресретнување на можни закани од терористи и/или терористички организации.

Координацијата ќе обезбеди навремена размена на информации, праведна и соодветна распределба на ресурси, стратешко планирање и синхронизација на соработката со релевантните државни, локални, регионални и меѓународни институции во борбата против тероризмот.

Соработката меѓу службите на оперативно ниво ќе се интензивира преку формирање интегрирани заеднички тимови.

ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Остварувањето на предвидените активности ќе овозможи:

- Поефикасно детектирање, документирање и истражување на криминалните активности поврзани со терористички акти;
- Координирани активности и размена на информации на меѓу секторско ниво;
- Зголемена и ефикасна меѓународна соработка во превенцијата и борбата против тероризмот;
- Зголемување на свеста на населението за значењето на борбата против тероризмот и улогата и местото на државните организации и други институции што учествуваат во оваа борба;
- Постигнување повисоко ниво на распоредување на персонал и опрема на институциите вклучени во борбата против тероризмот;
- Ускладување со меѓународните стандарди и хармонизирање на националното законодавство со европското.

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА: АКЦИСКО ПЛАНИРАЊЕ ЗА СНЕ и БПТ

Усвојувањето на Националните стратегии, за спречување на насилниот екстремизам и борба против тероризмот, (2018 – 2022) е надлежност на Владата на Република Македонија. Овие стратегии се изготвуваат и ревидираат од страна на НКСНЕБПТ врз основа на прелиминарна анализа на потенцијалните ризици, со цел да се одговори на феноменот на екстремизам, радикализација и други фактори и двигатели што може да доведат до тероризам.

Овие стратешки документи се подложни на континуиран и транспарентен процес на изготвување, ревидирање, усвојување, имплементација и мониторинг.

Целите на акциското планирање во спречувањето на радикализмот и радикализацијата, екстремизмот и насилниот екстремизам што водат до тероризам и терористички активности се прилагодени на:

- Точното опишување на овие феномени и определување на вистинската рамнотежа меѓу превентивниот, нарушувачкиот и репресивниот пристап;
- Намалување на ефектите од тероризмот.

Две клучни компоненти за реализирање на четирите стратешки приоритети се: (1) подобрување на способностите и институционалните капацитети за идентификување и мапирање на поединците, групите, и други фактори со радикализирачки ефект врз нивното опкружување, и (2) подобрување на способностите и институционалните капацитети за

намалување на ефектите од двигателите на радикализацијата што водат до насилниот екстремизам и, во крајна линија, до терористички активности.

Со спроведување на административни, судски и социо-превентивни мерки против поединците што шират радикални и насилни идеи ќе се овозможи национален сеопфатен пристап против насилниот екстремизам и заканите од тероризмот во нашето општество.

СТРАТЕШКИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

SWOT анализата на *Предности – Слабости – Можности – Закани (Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats, SWOT)* овозможи да се обмислат и разработат множество стратешки приоритети што се заеднички и клучни за двете мисии на СНЕ и БПТ.

За СНЕ, НКСНЕБПТ идентификуваше четири специфични цели за Превенција, 2 цели за Заштита, 1 нова цел специфична за СНЕ за Гонење и 3 цели за Одговор.

За БПТ, Република Македонија има 8 стратешки цели за Превенција, 5 за Заштита, 4 за Гонење, и 3 за Одговор. НКСНЕБПТ исто така разработи и усвои релативно нов протокол за имплементација – нова оперативна рамка, компатибилна со стандардите на НАТО за спроведување на нашите PURSUE линии на активности на подобрен контролиран постепен начин: Попречување – Деградирање – Разбивање – Гонење (*Disrupt—Degrade—Dismantle—Pursue*).¹³

¹³ Ова се нови доктринарни термини. DISRUPT – Попречување на организацијата на терористичка група и нејзината оперативна динамика без фундаментално оспорување на нејзината можност да врши идни операции; DEGRADE – деградирање, потиснување на спостојноста на терористичка група да води операции од големи размери, како и губење на слободата на движење на групата; DISMANTLE – разбивање, оштетување на терористичката група до точка кога таа веќе не може да функционира како кохезивна организација; DEFEAT – поразување, елиминација на терористичката група од нејзиното безбедно засолниште и превенција на повторното формирање на терористичките групи и повторно основање безбедно засолниште и регенерирање со тек на времето.

НКСНЕБПТ ги има издвоено следниве специфични Државни/Национални цели („цели“) за борба против тероризам:

ТАБЕЛА 3. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ ЗА БОРБА ПРОТИВ ТЕРОРИЗАМ

БОРБА ПРОТИВ ТЕРОРИЗАМ

1. ПРЕВЕНЦИЈА

Стратешка цел 1.1: Превенирање на закани од тероризам

Стратешка цел 1.2: Спречување од финансирање на тероризмот

Стратешка цел 1.3: Спречување на радикализмот преку интернет

Стратешка цел 1.4: Зајакнување на институционалните капацитети за справување со „странските терористички борци“

Стратешка цел 1.5: Спречување на радикализацијата и регрутирањето на терористите преку зајакнување на билатералната, регионалната и меѓународната соработка

Стратешка цел 1.6: Подобрување на капацитетите преку вршење на проценки, анализи и истражувања поврзани со закани од тероризам

Стратешка цел 1.7: Превенирање од хемиски, биолошки, радиоактивни и нуклеарни (ХБРН) закани

Стратешка цел 1.8: Спречување на нелегалната трговија со оружје

2. ЗАШТИТА

Стратешка цел 2.1: Зајакнување на системите за контрола на државната граница

Стратешка цел 2.2: Унапредување на стандардите за безбедност во транспортот

Стратешка цел 2.3: Заштита на критичната инфраструктура

Стратешка цел 2.4: Заштита на објекти од витален и јавен интерес

Стратешка цел 2.5: Зајакнување и развој на механизми за заштита од сајбер-закани

3. ГОНЕЊЕ

Стратешка цел 3.1: Понатамошно усогласување на националното законодавство со меѓународните стандарди

Стратешка цел 3.2: Откривање, идентификација и гонење на сторителите на кривични дела поврзани со тероризам

Стратешка цел 3.3: Откривање, идентификација и гонење на сторителите на финансирање на тероризам

Стратешка цел 3.4: Зајакнување на билатералната, регионалната и меѓународната соработка

4. ОДГОВОР

Стратешка цел 4.1: Зајакнување на капацитетите на релевантните институции да одговорат на терористички напад

Стратешка цел 4.2: Намалување и ублажување на последиците од терористички напади

Стратешка цел 4.3: Подобрување на меѓуресурска координација

КОНКРЕТНИ АКТИВНОСТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

Имплементација

За спроведување на Националните стратегии за спречување на насилниот екстремизам и борба против тероризмот, Владата на Република Македонија ќе разработи соодвени процедури и регулатива..

НКСНЕБПТ ја предводи иницијативата за имплементација на Акциските планови (со придонес од релевантните институции и Министерства на Владата на Република Македонија), и е одговорен за координација и комуникација на напорите на БПТ и СНЕ.

РАМКА И ГЕНЕРАЛЕН ПРИСТАП

Целите на Акциските планови за спречување на насилен екстремизам и борба против тероризам подразбираат интегриран и заеднички пристап што е поддржан од страна на НКСНЕБПТ, и преку координација и управување со Државни работни групи (ДРГ) и интеграрани оперативни работни групи - Task Forces (постојани, тематски или ад хок). Секоја основана работна група е координирана од водечко министерство (носител на активности). Дополнително, НКСНЕБПТ препорачува основање на Специјални групи за борба против тероризам со цел да обезбеди ефикасна теренската работа.

СЛИКА 10. КООРДИНИРАН НАПОР НА ЦЕЛАТА ВЛАДА/ЦЕЛОТО ОПШТЕСТВО

Сликата 10 накусо ги опишува некои од основните принципи и ставови на нашиот предложен организациски пристап како НКСНЕБПТ за подобрени и поомокени „хармонизирани“ напори во спротивставувањето на насилниот екстремизам и тероризмот како колективно тело.

Ние предлагаме да се зајакнат интеринституционалните работни групи (на државно и општинско ниво, кога е соодветно) за планирање, имплементирање, проценување и препорачување прераспределба на ресурси до државните власти ... како и да се надгледува „фузијата“ на информации и подобрената интеграција за определени тематски области на „трансформативни ефекти“.

ПРИОРИТИЗИРАЊЕ

НКСНЕБПТ, работејќи со претставниците од сите институции и министерства од Владата на Република Македонија кои партиципираат во активностите за СНЕ и БПТ, идентификува пет (5) критични приоритети за „градење партнерски капацитети”, најсоодветни за непоредно инвестирање од страна на меѓународната донаторска заедница и за тематска експертиза и поддршка со техничка помош:

Приоритети за финансирање за првата година, за СНЕ и БПТ:

1. Натомошно јакнење на институционалните капацитети на НКСНЕБПТ
2. Подобрена стандардизација ширум регионалните платформи за споделување податоци, вклучувајќи и обработка на податоците; Создавање динамичка програма и база на податоци врз основа на мрежна анализа, за мапирање на заканите што ескалираат
3. Основање Акциони тимови во заедниците (АТЗ) за подобрување на соработката меѓу државните и локалните власти и локалните заедници, подобрена обука за полициско работење во заедницата и присуство
4. Основање клучни Интегрирани специјални групи (Integrated Task Forces (ITFs), вклучувајќи и македонски Joint тероризам Task Force (МКД-ЈТТФ) за подобрена контрола на гранична област и за превенција и одговор на кризни акции
5. Основање Државни работни групи (ДРГ) за фокусирано мултиагенциско делување околу следново: Основање на Регионална стратегија за СНЕ и СТ за Западниот Балкан, предводена од МКД; Завршување на цлосен систем за надзор и контрола на границите

Проектирајќи натамошно градење капацитети врз основа на потребите и барањата, НКСНЕБПТ ја идентификуваше следнава композиција на специфични цели за СНЕ и БПТ (и соодветни мерливи активности) како врвни приоритети за целите во годините 2 до 5:

Приоритети за финансирање за годините 2 до 5, за СНЕ и БПТ:

- Превенирање на радикализација и регрутирање терористи преку јакнење на билатералната, регионалната и меѓународната соработка {БПТ СТРАТЕШКА ЦЕЛ: 1.5; СНЕ СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2.2}
- Јакнење на капацитетите на институциите за справување со „странските терористички борци” {БПТ СТРАТЕШКА ЦЕЛ: 1.4} во врска со утврден сет на мерки за рана детекција на радикализацијата {СНЕ СТРАТЕШКА ЦЕЛ: 3.1}
- Превенирање радикализација преку Интернет {БПТ СТРАТЕШКА ЦЕЛ: 1.3; СНЕ СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1.4}
- Превенирање на финансирање на тероризмот {БПТ СТРАТЕШКА ЦЕЛ: 1.2}
- Подобрување на капацитетите преку вршење проценки, анализи и истражувања поврзани со радикализацијата и тероризмот {БПТ СТРАТЕШКА ЦЕЛ: 1.6; СНЕ СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1.1}
- Зајакнување на системите за контрола на државната граница {БПТ СТРАТЕШКА ЦЕЛ: 2.1}
- Подобрување на меѓувладината координација {БПТ СТРАТЕШКА ЦЕЛ: 4.3; СНЕ СТРАТЕШКА ЦЕЛ: 4.3}
- Зајакнување на капацитетите на релевантните институции да одговорат на терористички напад {БПТ СТРАТЕШКА ЦЕЛ 4.1; СНЕ СТРАТЕШКА ЦЕЛ 4.3}

МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА ЗА БПТ

Одговорните институции се задолжени да ги исполнуваат обврските од Акциските планови за имплементација на предвидените мерки и активности. Одговорните институции ќе поднесуваат извештај за нивото на реализација до НКСНЕБПТ.

НКСНЕБПТ ќе ја информира Владата на Република Македонија, еднаш годишно, за статусот на остварување на активностите предвидени со Националните стратегии, односно Акциските планови.

Извештајот ќе содржи и заклучоци за другите релевантни институции кои не ги оствариле активностите според временскиот распоред дефиниран во Акцискиот план.

Надзорни тела за имплементацијата на мерките и активностите за борба против тероризмот ќе бидат дефинирани во рамки на Министерството за внатрешни работи, Министерство за одбрана, Министерство за финансии, Министерство за правда, Агенцијата за разузнавање и Јавното Обвинителство.

МЕРЕЊЕ НА НАПРЕДОКОТ: Целта на процесот на проценка е двострана: 1) на носителите на одлуки во Република Македонија да им се дадат неопходните информации за приоритизирање и директна распределба на ресурсите и напорите, и 2) да се информираат носителите на одлуки на национално ниво, преку интегрирано известување.

РЕКАЛИБРАЦИЈА

Стратегијата предвидува имплементација на планираните активности и мерки во периодот од пет (5) години, т.е., 2018-2022.

Средствата потребни за имплементација на оваа стратегија ќе бидат покриени со проекти и од буџетот на Република Македонија, за што дополнително ќе се направи финансиска проценка, како и од меѓународна донаторска поддршка.

Усогласување на ресурсите – два генерални принципи:

- Туркање на отчетното донесување одлуки за ресурсите најдолу, до најниското можно оперативно ниво; и
- Максимизирање на компаративната предност на секој тип на ресурсни алатки.

ХОЛИСТИЧКА АГЕНДА ЗА ДЕЛУВАЊЕ: Акциско планирање за „сеопфатно“ спречување на насилниот екстремизам и борба против тероризмот

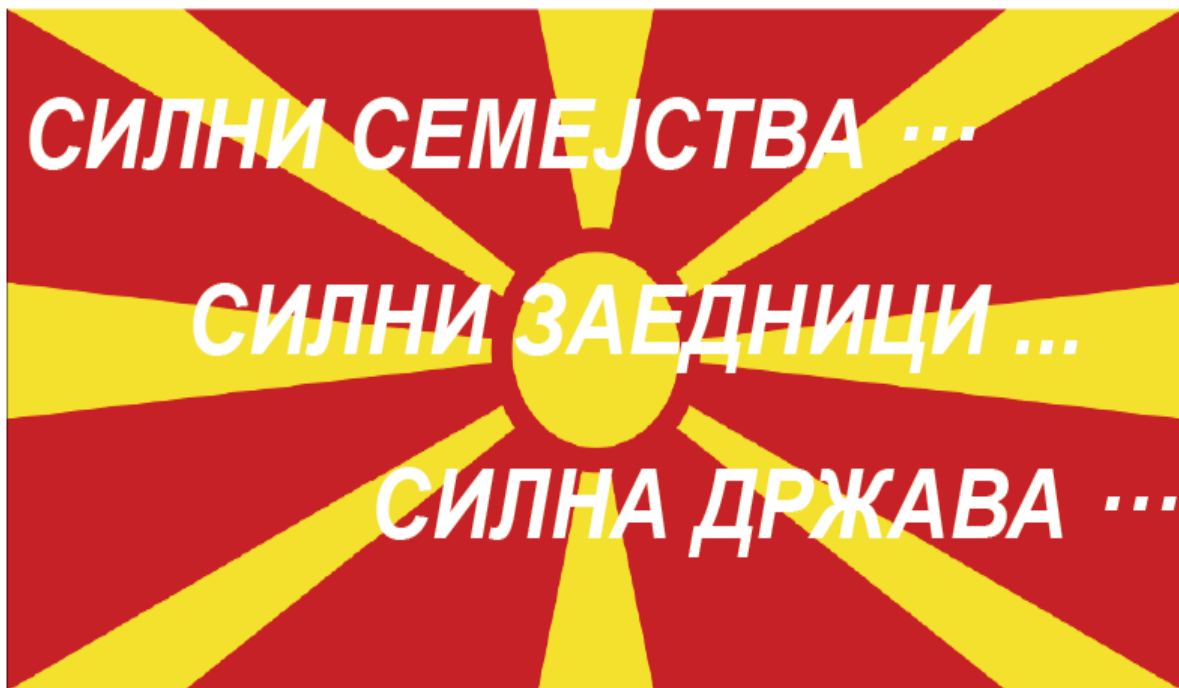
Како што почнува овој стратешки документ, така и завршува: со дискусија за императивите на правењето разлика меѓу целите, начините и методите, и средствата за спречување на насилниот екстремизам и борба против тероризмот со истовремено градење и изнаоѓање ресурси за имплементација на Акциските планови со сеопфатна и холистичка филозофија и множество пристапи за нивно превенирање, спречување и борба.

Пристапот на Република Македонија кон овие Национални стратегии, и поважно, кон соодветните Акциски планови, повикуваат и ги претставуваат намерите и напорите кон *балансирана имплементација* на Националните стратегии на Република Македонија за

спречување на насилен екстремизам и тероризам... доследно со пристапот кон принципите на стратегии и акциското планирање на Обединетите нации и Европската Унија.

Како што се преточуваат Националните стратегии во акција, Република Македонија ќе продолжи со нашите организирани напори да се спротивстави кон насилниот екстремизам, во неговите корени и точките на настанување, со особено внимание и напори свртени кон подготвеност, превенција, и одговор. Република Македонија е посветена на проширувањето на одговори, за раното ангажирање кон ризиците и заканите, и третирањето на двигателите на насилниот екстремизам; и фактори што често водат кон тероризмот и терористичките активности.

Република Македонија ќе го надополни спречувањето на насилниот екстремизам со превентивни мерки. Земањето на превенцијата како интегрален дел од сеопфатниот пристап, ќе помогне во зафаќањето со предусловите што ги наведуваат поединците да се приклучат на насилните екстремистички групи; сам по себе, превентивниот пристап за борба против тероризмот е ориентиран на „рани знаци“: Како и со праксата на превенција поопшто, резултатите може да не се веднаш видливи и ќе бараат наш долгорочен и трпелив ангажман.¹⁴

¹⁴ Изведено од „Стратегијата на Обединетите нации за спротивставување на тероризмот, Акциски план за превенција на насилниот екстремизам,” *Извештај на Генералниот секретар*, , 24 декември 2015, стр. 10.